
ПРОГЛАД

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 1, 2022 (год. XXXI), ISSN 0861-7902

РЕЦЕНЗИИ / REVIEWS

DOI: 10.54664/THZN8685

МОДЕРНИ НАРАТИВИ

MODERN NARRATIVES

***Moderne Narrative.* Сборник в чест на проф. д-р Николина Бурнева.
Велико Търново: Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2020,
311 с., ISSN 2534-918X (print), ISSN 2534-9236 (online)**

На 19 октомври 2019 г. 65 години навърши проф. д-р Николина Бурнева – изтъкнат германист, литературовед с международна известност, всеотдаен преподавател и колега. Професор Бурнева е не само отличен професионалист в своята научна сфера, но и човек с богат административен опит, допринесъл както за развитието на германистиката в България, така и за създаването на специалност „Приложна лингвистика“ и утвърждаването на специалност „Немска филология“ във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, за превръщането на катедра „Германистика и нидерландистика“ във водеща катедра и предпочитано място за следване на интелигентни млади хора. Научните интереси на проф. Бурнева са в областта на литературата и културологията, немскоезичната литература, особено след 1945 г., медиевистиката и наратологията, но също и в областта на българската литература и култура. За своя 42-годишен професионален стаж тя изнася редица лекции и семинари по история на немската литература, сравнителна културология, масмедии, превод на културни реалии във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, в ПУ „Паисий Хилендарски“, Бургаски свободен университет, НБУ в София, в университетите в Марибор (Словения), Залцбург (Австрия), Кьолн (Германия), Дебрецен (Унгария). За своя висок научен потенциал тя бива отличена с творческа стипендия от Немската служба за академичен обмен (DAAD), както и с Хумболтова награда за двугодишен изследователски престой в Германия.

Внимание заслужават не само богатата творческа дейност и завидната научна продукция на проф. Николина Бурнева, но и нейното активно участие в многобройни национални и международни комисии и организации, сътрудничеството ѝ с българското Министерство на образованието и науката при изготвянето на изпитни програми за национално външно оценяване по немски език като чужд в България, членството ѝ в билатералната комисия за предварителен подбор на кандидат-стипендианти на Немската служба за академичен обмен (DAAD), работата ѝ по научно-образователни проекти с международно значение като CEERUS A-0005 и IDIAL. Наред с това тя е съосновател и председател на Съюза на германистите в България (BGV), член на управителния съвет на Гьотевото дружество във Ваймар (Германия), председател на Гьотевото дружество в България, член на Дружеството на преподавателите по немски език в България (BDV), както и на Международния съюз на германистите (IVG). Цялата тази дейност е олицетворение на нейния неуморен устрем към перфекционизъм и стремеж да остави трайни следи в научното поприще на германистиката, да подготви и развие достойни за подражание научни кадри, които да следват нейния път.

В знак на благодарност и признателност към труда на проф. Николина Бурнева и с оглед на нейните научни интереси катедра „Германистика и нидерландистика“ към ВТУ подготви и издаде юбилеен сборник в чест на нейната 65-годишнина, чието издаване беше официално отбелязано през лятото на 2021 г.

Сборникът с научни статии със заглавие „Moderne Narrative“ (Модерни наративи) е част от научната поредица на Великотърновския университет *Studia Philologica Universitatis Velikotarnovensis*. Vol. 39/3, и логично отразява, от една страна, иновативни техники и методи на писане, основен акцент в научната дейност на юбиларката, а от друга страна, представя актуални изследвания в сферата на литературознанието и културологията, филмовото изкуство, езикознанието, преводознанието и обучението по немски език. Сборникът се състои от предговор, който отвежда първоначално в семейната среда на юбиларката, предпоставка за нейното изграждане и оформяне като бъдещ филолог и учен, и постепенно разкрива нейната преподавателска, научна и административна дейност. Тук читателят може да се ориентира и в тематиката на подбраните статии, които в основната си част са литературоведски или разглеждат културологични феномени. Много от тях са и с интердисциплинарна насоченост, с което се показва взаимодействието на литературата с други научни сфери. След предговора следва интервю с юбиларката, в което се говори по теми, свързани със следването ѝ и научното ѝ израстване, за разликата между поколенията по отношение на образователните потребности и ролята на държавата за насърчаването на образованието и науката, както и за мястото на литературата в един дигитален свят и бъдещето на германистиката в България. Непосредствено след него в обем от 16 страници е представена публикационната и съставителската дейност на проф. Николина Бурнева, изброени са и нейните публикации, цитирани от български и чуждестранни учени. Научните статии, публикувани в сборника, са общо 19 на брой, като след последната е поместена кратка информация за авторите им.

В първата статия на тема „Deutsch als Wissenschaftssprache: Selbstreflexion und Innovation“ Пенка Ангелова се спира на епистемологичната функция на немския език като език на науката и на неговата роля и потенциал за развитието на хуманитарните науки, културологията и интеркултурната комуникация. След кратък преглед на биографичния теоретичен дискурс Майа Разбойникова-Фратева формулира общи критерии за съпоставка на биографични текстове, които прилага към биографичния текст на Иван-Михеланджело Д'Април за Теодор Фонтане. Интермедиялни интерпретативни подходи са във фокуса на изследването на Бианка Бикан, които авторката прилага на базата на етнологичния документален филм „Gratian“ (2005) на режисьора Томас Циулей.

По темата за селективното представяне на немската просвещенска литература в периодичния културен печат в историческата провинция Карниола в предмартенския период (1830–1848) размишлява Матяш Бирк. Той стига до заключението, че с това се цели европеизация на словенския научен и литературен дискурс. Като изхожда от произведенията на швейцарския литературовед Емил Щайгер, Ангел Ангелов съпоставя естетиката на Шилер и Шлегел и литературата от предвоенния и междувоенния период и обяснява защо авторитарният и тоталитарен режим в Европа след Първата световна война се ориентира към класическото изкуство. Светлана Арнаудова разкрива чрез романа на Саша Станишич „Herkunft“ (2019) значимостта на социологическите теории на Зигмунт Бауман, Мануел Кастелс и Хоми Баба за литературната интерпретация на произведения от миграционната литература. На базата на социологически и антропологично ориентираната типология на Фредерик Лалу Мария Ендрева анализира различни организационни модели на работа в романа „Der einzige Mann auf dem Kontinent“ (2009) на Терезия Мора. Интермедиялността заема централно място в статията на Ралица Иванова „Text-Bild-Konkurrenzen“, в която се акцентира на взаимовръзката между текст и изкуство. В статията си „Die Wiederkehr der Geschichte in der postfaktischen Ära. Einige Überlegungen zu Doron Rabinovicis Roman „Die Außerirdischen.““ Владимир Вълкова анализира новите форми и прояви на тоталитаризма, политическите алегории и взаимодействието между утопия и дистопия, като се опира на теоретичните постановки на Хана Аренд, Жак Дерида, Жил Делёз и Феликс Гатари. Ане Щурм засяга проблема за миграцията и представя примери за расистки стереотипи в произведенията на интеркултурната детска и младежка литература. Обект на изследване в статията на Дария Манова са темата за

вечното юношество, търсенето на дом и смисъл в съвременния немски роман. В своята разработка Елена Павлова пледира за фундаментална ревизия и „деконструкция“ на традиционната нагласа към болката и тялото в западната култура по смисъла на Дерида. Андроника Мартонова анализира филмите на българските кинорежисьорки Мая Виткова, Светла Цоцоркова и Надежда Косева в контекста на европейското женско кино и очертава една нова тенденция в българската кинематография при представянето на жената като противоречива, сложна и поливалентна личност. На темата „Erinnerung und Identität in Europa: zwischen Selbstkritik und Selbstbewusstsein“ е посветена статията на Даниела Дечева, в която авторката прави критичен преглед на европейските политики за идентичност и колективна памет, а също и на концепцията за „универсалните“ европейски ценности като предпоставка за обща европейска идентичност. С лингвистична проблематика се занимава Емилия Башева. Тя представя в съпоставителен план особеностите на комплементация на събитийните глаголи *geschehen, passieren, vorkommen* в немски език и *случва се/случи се* в български език, като взема под внимание специфични семантични и синтактични аспекти, релевантни за анализа. С практическа насоченост е статията на Людмила Иванова, която се фокусира върху бележките под линия като утвърден, но и оспорван преводачески похват в преводните текстове. От дидактическа гледна точка Диана Станчева разглежда понятийния апарат на ЕС, като представя осем различни начина за работа с интернет базирани немскоезични текстови корпуси при изготвянето на учебни материали за специализираното обучение по немски език. Статията на Калина Щерева „Atlantik zwischen meinen Schuhen. Das Schuhwerk als Projektion des sozialen Ich in der Erzählung Montauk von Max Frisch“ тематизира проблема за идентичността, като съзнателният отказ от автофикция (фиктивна идентичност) се предава метафорично чрез състоянието на физическа и душевна босота, което корелира с една нова философия на живот. Последна, но не и по значение, е статията на Анегрет Мидеке, която ни запознава с проектните култури като транскултурни продукти и ни представя два транснационални образователни проекта, в които е участвала юбилярката (Проект 1: IDIAL – регионализирани учебници с интеркултурна насоченост по чужд език; Проект 2: IDIAL4P – разработване на регионализирани интеркултурни учебни материали за специализираното обучение по чужд език). Авторката споделя своя опит и чрез богат снимков материал онагледява създаването на „проектния консорциум“, резултат от умелото съчетаване на ангажимент и „проектен фолклор“, на професионални умения и културни прояви като израз на живата транскултурност.

Богатата палитра от теми, поместени в сборника „Модерни наративи“, илюстрира искрено-то уважение на авторите към юбилярката и показва нейното отношение и интерес към модерната германистика, която обединява лингвистика, литературознание, транслатология и дидактика.

Милена Иванова*

* Милена Иванова – гл. ас. д-р, катедра „Германистика и нидерландистика“, Филологически факултет, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, mimischopova@abv.bg